

TER INFO

DELTAPROOF: KENNIS VOOR ZOET EN VEILIG WATER, VOOR NU ÉN LATER

Het bestuur van STOWA heeft onlangs het kennisprogramma *Deltaproof* vastgesteld. Deltaproof brengt de kennisvragen van waterschappen over waterveiligheid en de beschikbaarheid van zoet water in beeld, en zoekt samen met hen naar praktische antwoorden op die vragen. Het programma loopt in eerste instantie van 2009 tot en met 2012. Er is voor die periode in totaal 4,1 miljoen euro beschikbaar.

Om de gevolgen van klimaatverandering het hoofd te bieden, staat ons land de komende decennia voor twee grote wateropgaven: een goede bescherming tegen overstromingen en het veiligstellen van de beschikbaarheid van zoet water. Waterschappen kunnen als regionale waterbeheerders een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van deze opgaven, is de stellige overtuiging van programmaleider Deltaproof Michelle Talsma: 'Ze kunnen slimmer omgaan met het beschikbare zoetwater in hun beheersgebieden en waterkeringen veiliger maken. Maar waterschappen kunnen ook innovatieve maatregelen

nemen die de gevolgen van overstromingen en wateroverlast beperken. Daar heb je wel kennis voor nodig. *Deltaproof* moet zorgen dat die er komt.'

VERVOLG OP PAGINA 2

IN DEZE UITGAVE ONDER MEER: KENNISPROGRAMMA DELTAPROOF VASTGESTELD / STOWA EN WATERSCHAPSHUIS OFFICIEEL 'SAMENWONEND' / VERSLAG VAN DE VIERDE NATIONALE SLUIZENDAG / OP ZOEK NAAR SUCCESFORMULE VOOR BEEKHERSTEL / ENERGIE TERUGWINNEN UIT DE WATERKETEN / ARBOTHEEK 2.0 GELANCEERD / HANDBOEK HYDROBIOLOGIE VERSCHENEN

..... Michelle Talsma

BREDER KIJKEN

Deltaproof kijkt bij het zoeken naar antwoorden breder dan het watersysteem alleen, zegt Michelle: 'Ook zaken als ruimtelijke ordening nemen we mee, omdat oplossingen voor de genoemde opgaven vaak ruimte vragen. We kijken bovendien naar bestuurlijke en sociaal-maatschappelijke aspecten. Vaak is namelijk niet de techniek de bepalende factor bij het vinden van oplossingen, maar de manier waarop je iets bestuurlijk organiseert of in hoeverre je met betrokkenen overeenstemming weet te bereiken over het nemen van maatregelen.'

VRAAGGESTUURD

Deltaproof onderscheidt zich volgens Michelle van veel andere kennisprogramma's door het vraaggestuurde en dynamische karakter: 'Jaarlijks evalueren we het programma om snel te kunnen inspelen op actuele vragen en nieuwe ontwikkelingen. We gaan van start met het beantwoorden van de kennisvragen die naar voren zijn gekomen bij een inventarisatie van deltavragen. Deze hebben we de afgelopen winter gehouden bij de waterschappen. We gaan voor het beantwoorden van de vragen zelf kennis ontwikkelen en bij elkaar brengen. Maar omwille van doelmatigheid en effectiviteit zoeken we ook aansluiting bij andere kennisinitiatieven en -programma's. We doen mee onder de voorwaarde dat de ontwikkelde ken-

nis praktisch toepasbaar moet zijn voor regionale waterbeheerders.'

PROEFTUINEN

De praktische inslag van Deltaproof komt ook tot uiting in het feit dat er vooral wordt gefocust op concrete voorbeeldprojecten, de zogeheten proeftuinen. Nieuw ontwikkelde kennis en nieuwe concepten worden hierbij in de praktijk getest, zodat de toepasbaarheid duidelijk wordt en knelpunten direct kunnen worden opgepakt. STOWA heeft hier al goede ervaringen mee opgedaan. Bijvoorbeeld bij het doorontwikkelen van nieuwe zuiveringstechnieken (MBR en Nereda), het testen van sensortechnologie voor dijkmonitoring (Ijkdijk) en peilgestuurde drainage.

STOWA heeft in het kader van Deltaproof - mede op verzoek van de waterschappen - een speciaal kennisnetwerk opgericht. Via dit netwerk kunnen STOWA en waterschappen onderling kennis en ervaringen uitwisselen over alles wat te maken heeft met het beantwoorden van de deltavragen. Tevens is een speciale denktank Deltaproof geformeerd: een groep vooraanstaande waterschappers onder leiding van Jan Lourens van Waterschap Rijn en IJssel. De denktank helpt mee met het formuleren van kennisvragen en adviseert de programmaleiding over inhoud en aanpak van het programma.

WAT GAAT DELTAPROOF DE KOMENDE TIJD DOEN?

ZOETWATER: REGIOPROOF MAKEN NHI

Hoe kun je het beschikbare zoetwater in droge perioden zo goed en eerlijk mogelijk verdelen? Wat is daarbij de wisselwerking tussen hoofd- en regionaal watersysteem? Het Rijk wil het Nationaal Hydrologisch Instrumentarium (NHI) inzetten als hulpmiddel bij het beantwoorden van deze vragen. Deltaproof toetst het NHI op bruikbaarheid en praktische inzetbaarheid in de regio en doet zo nodig voorstellen voor verbeteringen van dit instrumentarium (zie ook elders in deze uitgave).

ZOETWATER: ZELFVOORZIENENDHEID

Zelfvoorzienendheid is binnen de zoetwatervoorziening een belangrijk onderwerp. Dit is het vermogen van een gebied om - ook in droge perioden - geheel of gedeeltelijk in de eigen behoefte aan zoetwater te voorzien. Deltaproof gaat met waterschappen de praktische realisatie ervan onderzoeken.

WATERVEILIGHEID: NORMEN EN BEHEER

Het Rijk ontwikkelt een nieuwe veiligheidsnormering voor primaire keringen. Deltaproof gaat onder meer de samenhang onderzoeken tussen de normering van primaire en regionale keringen en kijken in hoeverre deze normeringen elkaar (kunnen) versterken. Verder zal worden gekeken hoe dit zowel technisch als juridisch kan worden gecombineerd door ook de beheerderinspanningen mee te nemen (te belonen) bij de toetsing, al dan niet via een beter onderbouwd en gevalideerd beheerdersoortdeel in de toetsing.

WATERVEILIGHEID: MEERLAAGSE VEILIGHEID

Sinds enkele jaren staat het concept meerlaagse veiligheid in de belangstelling. De eerste laag is preventie via dijken en dijkversterking. De tweede laag behelst het *overstromingsproof* inrichten van gebieden achter de waterkeringen. Laag 3 tenslotte is crisismanagement: goed voorbereid zijn als er een overstroming plaatsvindt. Totnogtoe blijft de tweede laag onderbelicht, al wordt erkend dat daar vanuit het oogpunt van duurzaamheid belangrijke opgaven en kansen liggen. Deltaproof werkt mee aan pilots waarin wordt bekeken hoe je het begrip meerlaagse veiligheid in de praktijk vorm kunt geven en hoe het zit met de wisselwerking tussen de drie veiligheidslagen.

WATERVEILIGHEID: STIMULEREN INNOVATIEVE CONCEPTEN

Deltaproof en het Deltaprogramma stimuleren de realisering van nieuwe concepten binnen de Deltadeelprogramma's. Dat gebeurt via een prijsvraag. De winnaars krijgen een financiële injectie om een innovatief concept verder uit te werken, waarbij ook regionale waterbeheerders worden betrokken. Het gaat allereerst om het deelprogramma Nieuwbouw & Herstructurering met een casus over de wijze waarop een gebouw in/of aan een dijk een waterwerende functie kan krijgen. Daarbij wordt zowel de technische als de bestuurlijk-juridische kant bekeken. De tweede is het deelprogramma Rivieren dat een bestuurlijk 'werkatelier' gaat starten, om meer enthousiasme en wederzijds begrip te creëren tussen de verschillende betrokken partijen. Dit in de verwachting dat zij hierdoor sneller en eenvoudiger een gezamenlijke visie kunnen ontwikkelen. Het deelprogramma Zuidwestelijke Delta ten slotte kan een 'ontwerptafel' voor de Oosterschelde gaan realiseren: een instrument om de inrichting van de Oosterschelde, inclusief de bestrijding van de zandhonger, interactief te kunnen uitwerken.

WATERVEILIGHEID: VEENKADEN

STOWA heeft de afgelopen jaren al het nodige onderzoek verricht naar de droogtegevoeligheid van veenkaden. Voor een nauwkeurige en betrouwbare beoordeling van de stabiliteit van veenkaden in extreem droge perioden - die door klimaatverandering steeds vaker voorkomen - wordt echter nog kennis gemist. Dit vervolgonderzoek brengt STOWA onder in Deltaproof.

Meer weten? Neem dan contact op met Michelle Talsma (projectleider) of Rob Ruijtenberg (secretaris), 033 460 32 00.